

és tanulmányozásuk sokáig nem volt lehetséges. Ennek hiánya a múlt században és a század végén készült földrajzi vonatkozású feldolgozásokban érezhető.

Az I. katonai felmérés munkálatait a héteves háború során a harctereken az osztrákok részéről elszenvetett vereségek, kudarok hatására Mária Terézia rendelte el. A sorozatos csatavesztéseknek nem utolsó sorban az is oka volt, hogy a hadművelleti területekről az ellenség a kornak megfelelően már viszonylag jó, részletes térképpel, az osztrák vezérkar pedig csak pontatlan, kis mértékarányú térképpel rendelkezett. A felmérési munkákat II. József császár korában fejezték be, ezért a térképeket helytelenül „József korabeli felvétel”-nek is nevezik. A térképek mértékaránya 1:28800-as. Borsod megye és a szomszédos megyék felmérését 1783, 1784, 1785-ben végezték. E térképek a korabeli természeti viszonyokról jó tájékoztatást nyújtanak és számos tudományág (földrajz, régészet, erdészet, stb.) művelője igen sok hasznos adatot talál rajtuk. A térképek eredeti kézíratos színes szelvénylapjai Bécsben a (Kriegsarchivban) Hadilevéltárban vannak. Azokról az eredeti mértékarálynak megfelelő nagyságú fényképmások készülték, a fényképmások egy része kézzel színezett. A térképlapok jelölése római számmal jelzett oszlopok

és arab számmal jelzett szelvények szerint történt. Pl. a Miskolcot ábrázoló szelvénylap jelölése: Coll. XXI. Sect. 13. A Térképtár a térképeket B. IX. a. 527. jelzet alatt tartja nyilván.

Az I. felmérésből származó térképek elévülése már az 1800-as évek elején nyilvánvalóvá vált, ezért az új követelményeknek megfelelően, új felmérést rendeltek el. A II. katonai felmérés során készült térképek pontosabbak, felüntetik a magassági adatokat is. Borsod megye és a szomszédos területek felmérését 1852–1864 között végezték el.

Ha a több mint egy félévszázaddal később készült térképeket összehasonlítjuk az I. felmérés térképlapjaival: megfigyelhetjük az eltelt időben a települések terjeszkedését, az erdő-, szőlőterületek változását, az úthálózat bővülését és a jóval több névírás alaposabb és részletesebb tájékozódást nyújt. Az eredeti színes szelvénylapok szintén Bécsben vannak, ezekről is készült filmfelvétel, és még egy sorozat „sósókópia” (typon) másolat is rendelkezésre áll. Mértékarányuk 1: 28800-as. Az egyes szelvénylapok jelölése az I. felm. térképéhez hasonló, pl a Miskolcot ábrázoló szelvénylap jelölése Coll. XXXIX. Sect. 44. A térképek B. IX. a. 530. jelzet alatt szerepelnek, kutatások céljából hozzáférhetők.

Borodi Földrajzi Évkönyv
1959. II.

SZINVAVÖLGYI BARLANGOK

KUCHTA GYULA

Egy alkalommal elhatároztuk, hogy nyomom követjük a Szinva folyását. A kristálytisza patak ott csobogott, zúgolt előtünk, cseppjei ezerszeresen verték vissza a nap sugarait...

E kedves régi utunkra emlékezve, most újra végig járjuk a Szinva völgyét.

A több ponton feltörő Szinva forrás után elsőnek az „István” barlangot érjük el. Ezt a barlangot nemcsak azért lehet első helyen említeni, mert utunk során először érjük el, hanem mert Miskolc környékének, sőt a Bükk hegységnek is legszebb és idegenforgalmilag legrendezettebb barlangja. Hatalmas

csarnokait, szép, cseppköves folyosóit gyönyörűen megvilágítja a nemrég bevezetett villany.

A barlang tudományos szempontból is nagyon érdekes, s már idáig is sokirányú és sokszor megismételt tudományos kutatás folyt benne.

Az „István” barlang érdekes példája a többemeletes üregrendszernek. A jelenlegi bejárat feletti sziklás hegyszőlőn több kisebb üreget is megfigyelhetünk, melyek valószínűleg az „István” barlangrendszer felső emeleteit képviselik. Az emeletesség tényét, — melyet addig csak sejtettünk, — az 1958. nya-

